

TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Sayı : OB.1613

1 Ekim 2026

Konu : Nitelikli Mühendislik Hizmetleri

ve Toplumun Güvenli Geleceğine Yönelik Taleplerimiz Hk

Sayın Numan KURTULMUŞ
TBMM Başkanı

Sayın Başkan;

Türkiye, başta deprem olmak üzere afet risklerinin ağır sonuçlarıyla defalarca yüzleşmiş bir ülkedir. Yaşadığımız her büyük afet, güvenli yapılaşmanın yalnızca teknik bir konu olmadığını; doğrudan yaşam hakkı, kamu yararı ve toplumsal güvenlik meselesi olduğunu bir kez daha göstermektedir.

Yapıların, kentlerin ve altyapı sistemlerinin güvenliği; bilimsel ve teknik bilginin karar süreçlerinde belirleyici olmasına, mühendislik hizmetlerinin nitelikli biçimde yürütülmesine, etkin bir kamusal denetime ve yapı üretim sürecinde görev alan bütün tarafların yetki ve sorumluluklarının açık biçimde tanımlanmasına bağlıdır.

Mesleki yetkinlik ve uzmanlaşmanın yasal güvenceye kavuşturulmaması; mühendislerin yetkileri ile hukuki ve cezai sorumlulukları arasında adil bir dengenin kurulamaması; şantiye şefliğinin fiilen ve sürekli yürütülen bir mühendislik hizmeti olmaktan uzaklaşması; yapı denetiminin ticari ilişkilerin baskısı altında kalması ve proje hizmetlerinin sınırsız fiyat rekabetine terk edilmesi, yapı üretim sürecinin niteliğini ve güvenilirliğini zedeleyen başlıca sorunlardır.

İnşaat mühendisliği alanında uzun yıllardır çözümü ertelenen bu yapısal sorunlar, mesleğin niteliğini ve mühendislik hizmetlerinin etkinliğini zayıflatmanın ötesinde; yapı güvenliğini, ve toplumun yaşam hakkını doğrudan etkileyen bir boyuta ulaşmıştır. Bu nedenle söz konusu sorunların çözümü, yalnızca mesleki bir gereklilik değil, aynı zamanda kamusal bir sorumluluktur.

Kamuda çalışan mühendisler, üstlendikleri ağır teknik, hukuki ve mali sorumluluklara rağmen hak ettikleri ücret ve özlük haklarından yoksun bırakılmakta; kamu kurumlarında ihtiyaç duyulan sayıda ve nitelikte mühendis istihdam edilmemesi, mevcut teknik kadroların yetersiz bırakılması ve taşeronlaşma kamunun teknik kapasitesini ve denetim gücünü zayıflatmaktadır.

Özel sektörde çalışan mühendisler; düşük ücretler, uzun çalışma süreleri, fazla mesai, iş güvencesizliği ve mesleki hak kayıplarıyla karşı karşıya bırakılmaktadır. Mühendisin teknik kararlarını işveren baskısı altında vermek zorunda kaldığı, denetim ve kontrol görevinin yalnızca imzaya indirgendiği bir sistemde mesleki bağımsızlıktan, etkin bir denetimden ve gerçek anlamda yapı güvenliğinden söz edilemez. Bu nedenle Mühendislerin ücret, çalışma koşulları ve iş güvencesinin korunması yalnızca bir özlük hakkı meselesi değil; nitelikli mühendislik hizmetinin, kamusal denetimin ve toplumun yaşam güvenliğinin temel koşullarından biridir.

TMMOB

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Odamızın yaptığı araştırmaya göre göre her üç mühendisten biri, genç mühendislerin ise yaklaşık yarısı işsizdir. Bu durum mühendislik hizmetine duyulan ihtiyacın azalmasından değil; kamuda istihdamın daraltılması, mühendislik hizmetlerinin taşeronlaştırılması, şantiye ve denetim süreçlerinin yetersiz teknik kadrolarla yürütülmesi ve nitelikli mühendis istihdamını destekleyen düzenlemelerin yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.

Genç mühendislerin işsizliğe ve geleceksizliğe mahkûm edildiği, emekli mühendislerin insanca yaşam koşullarından uzaklaştırıldığı, kadın mühendislerin istihdam ve çalışma yaşamında ayrımcılıkla karşı karşıya kaldığı bir ortam mesleğimiz açısından sürdürülebilir değildir.

Bu durum karşısında yazımız ekinde tarafınıza iletilen taleplerimiz yalnızca inşaat mühendislerinin mesleki ve ekonomik haklarına ilişkin değil; aynı zamanda nitelikli mühendislik hizmetinin sağlanması, kamusal denetimin güçlendirilmesi, güvenli yapı üretiminin güvence altına alınması ve toplumun yaşam hakkının korunması açısından da önem taşımaktadır. Bu nedenle ekte yer alan önerilerimizin Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama ve denetim çalışmalarında dikkate alınmasını, ilgili yasal düzenlemelerin hazırlanması ve hayata geçirilmesi sürecinde girişimde bulunmanızı ve desteğinizi bekliyoruz.

Sayın Başkan; taleplerimiz yalnızca meslektaşlarımızın ekonomik ve sosyal haklarının iyileştirilmesine yönelik değildir. Bu talepler; mesleğimizin saygınlığını korumayı, üyelerimizin kamuda ve özel sektörde yaşadığı hak kayıplarını gidermeyi ve en önemlisi halkımızın güvenli ve insanca yaşam hakkını savunmayı amaçlamakta olup aynı zamanda güvenli yapıların üretilmesi, nitelikli mühendislik hizmetlerinin sunulması, kamusal denetimin güçlendirilmesi, bilim ve teknolojinin esas alındığı bir yapı üretim sisteminin oluşturulması ve toplumun yaşam hakkının korunması için ortaya koyduğumuz geleceğimiz için bir çağrıdır.

Biliyoruz ki;

- Mesleğimizi savunmak, halkın yaşam hakkını savunmaktır.
- Mühendislik emeğini savunmak, kamu yararını savunmaktır.
- Bilimi ve teknolojiyi savunmak, ülkemizin güvenli geleceğini savunmaktır.

Bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla,

Bülent TATLI

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Genel Sekreteri

Eki:

İnşaat Mühendislerinin Özlük Hakları, Mesleki Yetkileri ve Çalışma Koşullarına İlişkin Taleplerimiz (4 sayfa).

TMMOB

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

İNŞAAT MÜHENDİSLERİNİN ÖZLÜK HAKLARI, MESLEKİ YETKİLERİ VE ÇALIŞMA KOŞULLARINA İLİŞKİN TALEPLERİMİZ

1. İnşaat Mühendislerinin Yetki-Sorumluluk Dengesi

- **Hukuki ve Cezai Sorumluluklar Sınırlarının Belirlenmesi:** Projelendirmeden planlamaya, uygulamadan denetime kadar tüm süreçlerde inşaat mühendislerinin yetki ve sorumluluk alanları ile hukuki/cezai sorumlulukları yasal düzeyde açık, ölçülü ve denetlenebilir biçimde tanımlanmalıdır. Sorumluluğun tek bir meslek grubuna yığılmasını engelleyen bir yasal sorumluluk haritası oluşturulmalıdır.
- **Uzmanlaşmış "İnşaat/Teknik İhtisas Mahkemeleri" Kurulması:** Deprem ve afet davalarının genel mahkemelerde değil; teknik bilirkişi desteği güçlü, uzmanlaşmış ihtisas mahkemelerinde görülmesi yasal güvenceye bağlanmalıdır.
- **Yapı Sorumluluk Süresinin Tanımlanması:** Mevzuatta, yapı üretim sürecindeki tüm tarafların sorumluluk sürelerinin açık, adil ve ölçülebilir kriterlere bağlanması amacıyla yasa değişikliği yapılmalı; sorumluluğun süresiz veya belirsiz yorumlanmasının önüne geçilmelidir.

2. Yetkin Mühendislik

- **"Yetkin Mühendislik" Sisteminin Yasalaşması:** 4 yıllık mühendislik lisans mezuniyetinin doğrudan sınırsız imza yetkisi vermesinin önüne geçilmesi ve can ile mal güvenliğinin korunması amacıyla, odanın yetkilendirme yetkisine dayalı **"Yetkin Mühendislik"** sistemi ivedilikle yasalaşmalıdır.
- **Sertifikalandırma ve Belgelendirme Yetkisinin Meslek Odalarına Verilmesi:** İnşaat mühendisliği meslek uygulamalarının tanımlanması, üyelerin uzmanlık alanlarına göre yetkinliklerinin belgelendirilmesi ve yetki verilmesi süreci, 6235 sayılı Kanun kapsamında **İMO** tarafından yürütülmeli ve yasal güvenceye kavuşturulmalıdır.

3. Asgari Ücret ve SGK

- **Asgari Ücret Belirleme Yetkisi:** TMMOB'nin mesleki faaliyetler kapsamındaki mühendislik asgari ücretini yasal olarak belirleme ve denetleme yetkisi kanuni güvenceye kavuşturulmalıdır.
- **Meslek Kodu ve Düşük Prim Denetimleri:** Firmaların düşük prim ödemek için mühendislerin meslek kodlarını SGK'ya yanlış beyan etmesi engellenmeli; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile SGK, fiilen yapılan iş ile meslek kodlarının uyumunu aktif ve sürekli olarak denetlemelidir.
- **Yasal Tip Sözleşme Zorunluluğu:** Özel sektör çalışanları ve şantiye şefleri için İMO Tip Sözleşmesi kullanımı yasal zorunluluk olmalı; asgari ücret sınırlarının altındaki sözleşmeler imar ve ruhsat süreçlerinde geçersiz sayılmalıdır.
- **Fazla Mesai ve Çalışma Koşulları:** Fazla çalışma istisnai olmalı, yasal sürelerle uyulmalı ve fazla mesailer ücret veya izinle eksiksiz karşılanmalıdır.

TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

4. Etüt /Proje ve Danışmanlık Hizmetleri

- **Proje Üretimi:** Nitelikli proje üretiminin sağlanması, haksız rekabetin ve imzacılık uygulamalarının önlenmesi amacıyla; proje hizmet bedellerinin belirlenmesi ile proje üretim kriterlerinin oluşturularak, uygulamanın izlenmesine ve yürütülmesine ilişkin yetkiler meslek Odamıza verilerek yasal güvence altına alınmalıdır.
- **Vergi İndirimleri ve Teşvikler:** Sundukları kamusal hizmet dikkate alınarak proje firmalarının Kurumlar Vergisi düşürülmeli, KDV oranları %1'e çekilmeli ve nitelikli istihdam/altyapı yatırımı yapan firmalara özel vergi indirimleri uygulanmalıdır.
- **Kalite ve Maliyet Tabanlı Seçim (KMTS):** İhalelerde en ucuz fiyatı esas alan anlayış yerine Kalite ve Maliyet Tabanlı Seçim (KMTS) yöntemine geçilmeli; ulusal proje firmaları desteklenmelidir.
- **Kapasite Hesabı ve Denetimi:** Aşırı iş yükünü ve "imzacılık" uygulamasını önlemek amacıyla çok ölçütlü bir kapasite hesabı ve denetim modeli hayata geçirilmelidir.
- **Kamu İhaleleri:** Kamu ihalelerinde ki mühendislik, kontrollük ve müşavirlik hizmet alımlarına ilişkin tip şartname ve sözleşmeler; teknik kapasiteyi, mesleki yeterliliği, deneyimi ve liyakati önceleyen kriterler esas alınarak gözden geçirilmeli, bu kapsamda, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun Ek 13'üncü maddesi de dikkate alınarak, ülkemizdeki mühendislik bilgi birikiminin, teknik kapasitenin ve mesleki deneyimin korunmasını ve geliştirilmesini sağlayacak düzenleyici tedbirler alınmalıdır.

5. Şantiye Şefliği

- **Tam Zamanlı ve Tek Şantiyede Görev Zorunluluğu:** Aynı anda birden fazla şantiyede şantiye şefliği yapılması yasaklanmalı, bu görevin tam zamanlı bir istihdam olması zorunlu kılınmalıdır. Yapı alanı **1500 m²'yi geçen her yapım işinde** tam zamanlı bir şantiye şefi bulundurulması yasal kural haline getirilmelidir.
- **Kamu Görevlisi Statüsü ve Şiddete Karşı Koruma:** Şantiye alanları kamusal alan sayılmalı, şantiye şefleri görevleri esnasında **kamu görevlisi statüsünde** değerlendirilmesini sağlayacak yasal düzenleme yapılmalıdır.
- **Oda Kayıt Belgesi ve Eğitim Zorunluluğu:** Nitelikli Sahte şefliği hizmeti verilebilmesi için İMO tarafından verilecek Şantiye Şefliği Belgesi zorunlu kılınmalı; 5 yıldan az deneyime sahip mühendislerin şantiyede görev alabilmesi için odanın düzenlediği eğitimleri tamamlaması zorunlu tutulmalıdır.
- **Tip Sözleşme ve Taban Ücret:** Şantiye şeflerinin işveren ile yapacakları hizmet sözleşmeleri yenilenmeli ve ücretleri TMMOB tarafından belirlenecek Asgari Ücretin altında olmaması sağlanmalıdır.

6. Yapı Denetim Sistemi

- **Yeni Bir Yapı Denetim Kanunu:** Kamusal niteliği güçlendirilmiş, proje denetimi ile uygulama denetiminin birbirinden ayrıldığı yeni bir yasal model getirilmelidir.
- **Etüt ve Proje Denetim Birimlerinin Kurulması:** Kamu bünyesinde idari özerkliğe sahip, istihdamı odalar tarafından sertifikalandırılmış yetkin mühendislerden oluşan **Etüt ve Proje Denetim Birimleri** kurulmalıdır.
- **Kamu Görevlisi Statüsü ve Özlük Hakları:** Yapı denetiminde görev yapan tüm mühendis ve mimarlar görevlerini ifa ederken **kamu görevlisi statüsünde** sayılmalı; ücretleri, iş güvenceleri ve özlük hakları teminat altına alınmalıdır. Ücretleri TMMOB asgari ücretinin altında olmamalıdır.

TMMOB

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

- **Müteahhit/Yapı Sahibi ile Mali ve İdari Bağlantılar:** Yapı denetim kuruluşları ve yapı malzemesi laboratuvarlarının müteahhit/yapı sahibi olan mali ve idari bağı tamamen kesilmeli, denetim ve laboratuvar ücretleri doğrudan kamu tarafından ödenmeli ve atamalar otomasyon sistemiyle kamu tarafından yapılmalıdır.
- **Elektronik Dağıtım ve Sınırlar:** 500 m² altındaki yapılar müteahhidin tercihinin bırakılmayıp elektronik dağıtım sistemine dahil edilmelidir. Denetçilerin fiilen inceleyemeyeceği sayıda şantiyeye atanması kesin olarak engellenmelidir.
- **Zorunlu İstihdam Alanları ve Laboratuvarlar:** Prefabrik yapı tesislerinde, zemin laboratuvarlarında ve hazır beton tesislerinde yetkin inşaat mühendisi istihdamı zorunlu kılınmalı, hazır beton tesis sorumlusunun inşaat mühendisi olması sağlanmalıdır. Laboratuvar kuruluşunda mühendislik yeterliliği aranmalıdır.

7. Kamuda Çalışan Mühendislerin Özlük Hakları ve İstihdam

- **Kamuda İstihdam Artışı ve Liyakat:** Kamuda mühendis istihdamı artırılmalı; mülakat uygulaması tamamen kaldırılarak atamalar merkezi ve nesnel sınav sonuçlarına (yazılı ölçütlere) dayandırılmalıdır.
- **Güvencesiz İstihdamın ve Taşeronlaşmanın Yasaklanması:** Mühendislerin sözleşmeli veya belediye şirketi elemanı (taşeron) statüsünde güvencesiz çalıştırılması yasaklanmalı; görev yapan tüm mühendisler güvenceli kamu statüsüne (kadroya) geçirilmelidir.
- **Net Aylık Ücret ve Vergi Dilimi Güvencesi:** Kamuda çalışan 8/1 derecesindeki bir inşaat mühendisinin net aylık ücreti en az **185.000 TL** olmalı ve yıl içinde vergi dilimleri nedeniyle bu net ücretlerde düşüş yaşanmamalıdır.
- **Özlük Haklarında İyileştirmeler (Ek Gösterge, Tazminat ve Ek Ödeme):**
 - Mühendislerin **Ek Göstergesi 6400 seviyesine** yükseltilmelidir.
 - Özel hizmet tazminat tavan oranları %160'dan **%215-%260 seviyesine** çıkarılmalıdır.
 - Ek ödeme oranları **%180 ile %200 seviyesine** yükseltilmeli; tüm bu ödemeler ve seyyanen zamlar emekliliğe esas kazanca dahil edilmelidir.
- **Teknik Sorumluluk ve Risk Ödemesi:** Üstlenilen ağır sorumluluklar, kararların hukuki/mali etkileri ve can güvenliği riskleri dikkate alınarak adil bir "Teknik Risk ve Sorumluluk Ödemesi" yasal olarak yürürlüğe konulmalıdır.
- **İhale Şartnamelerinde Genç Mühendis İstihdamı:** Kamu yatırımlarının ihale şartnamelerinde işin nitelik ve hacmine uygun sayıda genç inşaat mühendisi istihdamı yasal olarak zorunlu kılınmalı ve bu personelin sahada fiilen çalışıp çalışmadığı sıkı denetlenmelidir.

8. Emekli Mühendisler

- **Emekli Aylığı Düzenlemesi:** Emekli mühendislerin aylıkları insanca yaşayabilecekleri düzeyde, en az yoksulluk sınırı seviyesine çıkarılmalıdır.
- **Maaş Zam Kriterleri ve İntibak:** Emekli maaş zamları sadece enflasyona değil; büyüme, milli gelir artışı ve hayat pahalılığına göre belirlenmelidir. Kapsamlı bir intibak düzenlemesiyle maaş uçurumları kapatılmalı, bayram ikramiyeleri en az bir maaş seviyesine getirilmelidir.

TMMOB

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

- **Emeklilik Sisteminin İyileştirilmesi:** Emeklilik hakkını yük gören 5510 sayılı Kanun iptal edilmeli/iyileştirilmeli; Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) yerine kamusal ve devlet güvenceli emeklilik sistemi güçlendirilmelidir.
- **Katkı Paylarının Kaldırılması:** Emekli mühendislerin sağlık hizmetlerine erişirken ödemek zorunda kaldıkları 14 farklı kalemde katkı payı tamamen kaldırılmalı, sağlık hizmetleri ücretsiz sunulmalıdır.

9. İnşaat Mühendisliği Eğitimi

- **Üniversite Özerkliği ve YÖK'ün Kaldırılması:** YÖK tüm kurumlarıyla kaldırılmalı; üniversiteler idari, mali ve akademik özerkliğe kavuşturulmalı, rektör atamalarındaki siyasi müdahalelere son verilerek demokratik seçim sistemi getirilmelidir.
- **Eğitim Süresi ve Nitelik:** Mühendislik eğitimi 3 yıla indirerek ucuz iş gücü yaratmayı hedefleyen politikalara son verilmeli, kontenjanlar sınırlandırılmalı ve inşaat mühendisliği başarı sıralaması barajı yükseltilmelidir.
- **Laboratuvarız Bölümlerin Kapatılması:** Yapı Mekaniği, Hidromekanik ve Zemin Mekaniği gibi zorunlu laboratuvarları bulunmayan mühendislik bölümlerine öğrenci alımı yasal olarak durdurulmalıdır.
- **Dikey Geçiş (DGS) ve Yabancı Öğrenci Sınavları:** DGS ile gelen öğrencilere zorunlu hazırlık eğitimi uygulanmalı; yabancı uyruklu öğrenciler de Türk öğrencilerle aynı akademik sınav standartlarına tabi tutulmalıdır.